N°. 149. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 24 en 25 Junij.

Frankrijk.

Parijs, den 21sten Junij.

De kamer der afgevaardigden heeft gisteren, na korte discussie, het budget van de ontvangsten met 248 tegen 57 stemmen aangenomen. De werkzaamheden der kamer voor de zitting van 1837-38, kan men hiermede voor geëindigd beschouwen, want ofschoon heden nog over rapporten op petitien werd beraadslaagd, hebben reeds een groot getal leden Parijs verlaten, om naar hunne haardsteden terug te keeren.

Volgens de raming van den minister van finantien, kunnen de inkomsten van het rijk in 1839, geschat worden op 1 millard 80 millioen fr.; het bedrag der uitgaven door de kamer gestemd bedraagt 1 millard, 75 millioen. De opbrengst van de vier soorten van directe belasting wordt gerekend op 383 millioen; de registratie, het segel en de domeinen 218 millioen; de douanen en de belasting op het zout, 168 millioen; de belastingen op de artikelen van verbruik, 214 millioen; de posterijen eindelijk, 42 millioen franken.

De discussie in de kamer der pairs over de vermindering van de 5 pCt. renten duurt nog voort en wordt zelfs met levendigheid gevoerd. Ofschoon men zich algemeen overtuigd houdt, dat het ontwerp ten slotte door de meerderheid zal verworpen worden, hebben niettemin de uitgewerkte redevoeringen van de heeren *d'Argout* en *Humann*, voor de vermindering, eergisteren en gisteren uitgesproken, indruk op de kamer gemaakt. Het ministerie vindt zich bij deze beraadslagingen in eene moeijelijke gesteldheid, tusschen de bepaalde voorstanders en de volstrekte verwerpers van de reductie. Ongaarne heeft hetzelve moeten zien, dat de commissie van onderzoek der pairs niet alleen de tijdsgelegenheid, maar ook de wettigheid in 't algemeen, betwistte. Zeker zou het bestuur niet ligt uit zich-zelf zich tot eene reductie geneigd toonen, maar het gouvernement wilde toch gaarne altijd meester van het oogenblik blijven om de vermindering te doen doorgaan, en daarin moet het thans vreezen bemoeijelijkt te worden, wanneer de pairs nu de voordragt om hare onwettigheid verwerpen. In de zitting van heden heeft de heer *Mosilion* een reeds gisteren begonnen discours tegen de rentevermindering voortgezet. De minister van finantien, die de vorige dagen de discussie niet had kunnen bijwonen, uit hoofde van zijne tegenwoordigheid in de kamer der afgevaardigden, vatte na den genoemden spreker terstond het woord, om het door denzelven betwist regt van het gouvernement, om de schulden van den staat te verminderen, te verdedigen. De minister beriep zich daarbij op de kamers van 1825, die beiden dat regt aan het gouvernement toegekend hadden; hetzelve had zich toen verbonden om van dit regt gebruik te maken, wanneer de omstandigheden het veroorloofden. Bij het vertrek van den post was de minister nog aan het woord.

Daar de kamer der pairs, na de thans aanhangige wet, nog het budget en de spoorwegen van Havre en Orleans, benevens de kleinere spoorwegen moet behandelen, gelooft men niet, dat derzelver tegenwoordige jaarlijksche zitting vóór den 6sten of 10den julij zal kunnen gesloten worden.

— De heer *Dupin aîné*, zal binnen eenige dagen een diner van 150 couverts geven, in het hotel van het presidentschap, hetwelk hij na de sluiting der zitting verlaten moet om weder zijne bijzondere woning te betrekken.

— De hertog *van Nemours* is eergisteren naar Londen vertrokken.

— Het gerucht had zich gisteren avond verbreid dat Holland den oorlog aan Belgie had verklaard. Alhoewel niemand ter goedertrouw daaraan geloof kan slaan, is aan den anderen kant de drukke koerierwisseling thans tusschen Neuilly en Laeken plaats hebbende, opmerkelijk. Er gaat geen dag om, dat er geen estafettes naar Brussel worden afgezonden. Het schijnt overigens zeker, dat het fransch kabinet in het geheel het niet eens met Belgie is, opzigtelijk de onderhandelingen over de 24 artikelen.

— Het onlangs verbreid gerucht van aanstaande komst te Parijs van den graaf *Toreno* als spaansch gezant, ter vervanging van den markies *d'Aguda* bevestigt zich nader. Tevens zegt men, dat de spaansche gezant te Londen, de heer *Aguilar*, door den generaal *Alava* zou vervangen worden.

— De buitengewone turksche gezant bij ons hof, *Achmed-Fethi*, is den 8sten dezer op reis naar deze hoofdstad te Rome aangekomen.

— De berigten die men uit Madrid heeft ontvangen, gaan tot den 14den Junij. Wegens den H. sacramentsdag waren toen de kamers en beurs gesloten. Men had het gerucht verbreid, dat de Koningin, naar het voorbeeld der oude koningen, de processie te voet zou bijwonen, maar zij was niet verschenen en de processie zelve had door hare tegen vorige tijden zoozeer afstekende eenvoudigheid, het beeld van de bezwarende tijdsomstandigheden en den algemeenen rampspoed opgeleverd.

De wet op de tienden, na door de gedeputeerden te zijn behandeld, was thans bij den senaat aanhangig; het rapport en de stemming werden binnen weinige dagen te gemoet gezien. Het gerucht liep voorts, dat de sluiting der cortes tusschen den 20 en den 25sten zou plaats hebben. Het ministerie hoopte dan eenige stem-uitbrengingen, die van het vertrouwen der kamers in het bestuur deden blijken, te hebben verworven, als hebbende die noodig, om aan het bestuur van de openbare zaken te kunnen blijven.

Men legt zich te Madrid steeds toe, om het leger versterking toe te voeren. Eene wapenschouwing moest den 14den over een bataillon rekruten te Leganos gehouden worden, dat voor de afdeeling van *Pardinas* bestemd was.

De tijdingen die men te Madrid uit Kastilie had luidden niet ongunstig.

Van het tooneel der krijgsbewegingen in de spaansche noordelijke provincien heeft men geen nadere tijdingen.

— Het *Journal du Havre* geeft nadere berigten nopens den moord van den Haïtischen generaal *Inginac*, volgens welke hij door den moordaanslag niet gedood, maar zwaar gewond zoude zijn.

— Ter beurze was heden de 5 pCt. rente wederom iets hooger dan gisteren; de 3 pCt. hield zich op 80,30 à 80,35. Er werden aanzienlijke aanbiedingen van de spoorwegaandeelen gedaan; men scheen verschrikt over de geweldige kapitalen die de twee groote wegen van Havre en Orleans zullen tot zich trekken. De nader te leveren aandeelen van den spoorweg op Havre werden tegen 1052,50, en die van den weg van Bazel naar Straatsburg tegen 470, zijnde 30 fr. beneden pari, aangeboden. In de industriele aandeelen werd zeer weinig gedaan. De notering was heden (21 Junij) 5 pCt. 101,80; 3 pCt. 80,25; Nap. r. 98,90; Sp. Ardoin 22; Portugal 24⅞; Rom. L. 101½.

Duitschland.

Frankfort, den 20sten Junij.

Z. M. de keizer van Rusland, is den 10den dezer met zijne drie zonen te Stockholm aangekomen om een bezoek bij den koning van Zweden af te leggen. Zijne komst was zoo geheel onverwacht, dat zelfs de koninklijke familie de eerste tijding van hetzelve bekwam, toen de keizer zich in persoon op het paleis vertoonde. Z. M. zou den 12den weder uit de zweedsche residentie vertrekken; de grootvorst troonsopvolger zou zijne voorgenomene reis door Zweden echter voortzetten. Gedurende het verblijf der keizerlijke personaadjen aan het zweedsche hof, zou onder anderen in het paleis des konings een concert worden gegeven, waarop zich de beroemde Noorweegsche toonkunstenaar *Ole Bull* zou laten hooren.

— Den 17den dezer is Z. M. de koning van Pruissen uit Berlijn naar Silezie vertrokken; werwaarts zich ook zijne gemalin, de prinses *von Liegnitz*, begeven heeft.

— Z. M. de koning van Hanover is den 18den dezer uit zijne residentie vertrokken om eene reis door verscheidene provincien van zijn rijk te gaan doen. In het begin der volgende maand wordt Hoogstdezelve eerst te Hanover terugverwacht.

— De tweede kamer der Hanoversche stendenvergadering heeft het tweede hoofdstuk van het constitutie-ontwerp met 28 tegen 27 stemmen verworpen.

— De ongesteldheid des keizers van Oostenrijk blijft steeds niet het minst onrustbarend.

— Te Weenen waren den 15den dezer genoteerd: 5 pCt. Met. 106⅞; 4 pCt. 100¾; 3 pCt. 82⅜; Bankact. 1459.

Nederlanden

Breda, den 23sten Junij.

Door Z. M. is dezer dagen een besluit genomen aangaande het benoemen en aanstellen in het vervolg van ambtenaren voor de overzeesche bezittingen bestemd en het bekomen van het rantsoen als zoodanig.

— Op hun daartoe gedaan verzoek is door Z. M. eervol ontslag verleend aan den 2den luitenant *H. A. den Hoper*, van de 13de afd. infanterie en aan den 2den luitenant *H. M. B. Slusterman*, van de 18de afdeeling.

— Tot surnumerairs bij de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de provincie Noord-Holland zijn benoemd:

te Amsterdam, jhr. *D. C. van Lennep jr.*; te Weesp, *A. J. Werninck*; te Enkhuizen, *J. Buys*.

— Laatstleden woensdag is te 's Gravenhage uit Berlijn teruggekeerd, de heer *Leclercq*, ambtenaar bij het departement van buitenlandsche zaken, die onlangs met depeches van onze regering derwaarts vertrokken was.

— Door commissarissen over het vaderlandsch fonds ter aanmoediging van 's lands zeedienst, opgerigt in 1781, is aangekondigd geworden dat op Maandag den 2den Julij 1838, ten 11 ure, in de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam, en ten huize van de commissarissen *B. W. van der Vlugt* te Haarlem en *N. M. Vink* te Rotterdam, betaling zal worden gedaan van de, uit hun weduwenfonds, en gemeenschappelijk met hetzelve, uit het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden verleende gratificatien, aan in den oorlog te water verminkten, en aan weduwen, kinderen en ouders van gesneuvelden uit de actien van 1797, van Algiers, in Oost-Indie, op de Schelde, enz. — De inschrijving voor jongelingen, welke wenschen aangenomen te worden in de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam, zal plaats vinden op Donderdag den 28sten Junij 1838, des middags ten twaalf ure, aan genoemd gesticht, of ten huize van commissarissen buiten Amsterdam woonachtig; kunnende men bij hen, of aan de kweekschool zelve, de verlangde informatiën *franco* aanvragen. Men weet dat de inneming van kweekelingen eens in het jaar geschiedt, op, of nabij den eersten September, na afgenomen examen in Augustus, en dat de inschrijvingen geregeld den laatsten Donderdag van elk quartaal plaats hebben.

— Voor de correctionele regtbank te Amsterdam is gisteren de zaak behandeld van *S. Allebrandi*, koffijhuis- en societeit-houder in de Kalverstraat, tegen wien twee processen-verbaal waren opgemaakt, wegens het op Zondag openhouden van zijn koffijhuis en het toelaten van biljard- en dominospel, verboden volgens de wet van 1 Maart 1815; de advokaat van den betrokkene, de heer *Perk*, bepaalde zich in zijne verdediging tot de volgende drie punten: 1º. dat volgens den geest der bovengenoemde wet, waarin van herbergen en tapperijen gesproken wordt, hieronder geen koffijhuizen en societeiten worden bedoeld, want indien men onder de uitdrukking: » alle plaatsen waar drank verkocht wordt, » koffijhuizen begrijpen wilde, dan moest men ook de logementen buiten de stad op gelijke lijn plaatsen, en alzoo zou niemand in het schoone saizoen, ook slechts geene enkele maal, des Zondags, eene uitspanning kunnen genieten; 2º. dat alle stedelijke autoriteiten de bedoelde wet steeds als afgeschaft hadden beschouwd; en 3º. dat dezelve in strijd met en afgeschaft was door de grondwet, daar deze gelijke bescherming aan alle gezindheden, bij derzelfs invoering in het koningrijk bestaande, toestond en de wet van 1 Maart, in strijd hiermede, aan de christelijke godsdienst een voorregt toekende en dus de gelijkheid verbrak. Vooral op dit laatste punt steunde de verdediging van den gedaagde. — Voor de uitspraak van het vonnis was nog geen dag bepaald.

De moeijelijkheid waarin het belgisch bewind tegenwoordig verkeert ten aanzien der buitenlandsche staatkunde, bepaaldelijk met opzigt tot de 24 artikelen, en de houding die men binnenslands bij de voorbarige en onstaatkundige openbare uiting der kamers en bij de opgeruide bewegingen en vertooningen in het Limburgsche en Luxemburgsche, heeft moeten aannemen, zou, naar uit Brussel gemeld wordt, dezer dagen aan eene verandering van ministers hebben doen denken, die bij hunne aankomst de handen ruimer hadden, dan degenen die thans aan het hoofd van de zaken zijn. Verscheiden lieden van aanzien, schrijft men, zijn dezer dagen op Laeken ontboden; en zoo de ministeriele verandering nog niet is tot stand gekomen, is dezelve alleen vertraagd door de moeijelijkheid om een geschikten minister van finantien te vinden, die de beide hoedanigheden — de noodige finantiele kennis en staatkundige bekwaamheid — in zich vereenigde. De keus van vorst *Leopold* zou ten laatste op den heer *Duvivier* zijn gevallen, wien men dan voorloopig met de portefeuille van finantien zou belasten; de heer *de Meulenaere* zou het departement van de buitenlandsche zaken, dat wederom van de binnenlandsche zou gescheiden worden, bekomen. De andere namen der kandidaten waren nog onbekend.

— De nieuwe met het huis *Rothschild* geslotene leening van 37 millioen, is tegen een intrest van 5 pCt. aangegaan.

— Gedurende de tien eerste dagen van junij berekent men dat over de onderscheidene stations van den spoorweg in Belgie vervoerd zijn 85,662 reizigers; de ontvangst heeft 110,541 fr. bedragen. Het getal reizigers is aldus verdeeld geweest: aan het station te Brussel, 21,169 reizigers; Mechelen, 11,521; Antwerpen 11,546; Gent, 6,929; Leuven, 6,915; Luik, 5,725; de tusschen-stations niet medegerekend.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (22 *Junij*) waren genoteerd: Belgie 101 ⅞; O. Met. 106¾; Sp. Ardoin 21; Nap. r. 63½; Romi L. 101¾, Certif. te Antw. 101; Braz. 80. — Wisselk. op Amst. ⅛ pCt. v. pap. en kont.; op Rott. ½ pCt. v. pap.

Luidens de Londensche berigten tot den 20sten, heeft H. M. de Koningin in den namiddag van den 16den junij op het nieuw paleis een *cour* gehouden, waarbij onder anderen de graaf *Strogonoff*, prins *Schwarzenberg*, baron *van der Capellen*, markies *de Miraflores*, prins *von Putbus* en graaf *von Alten*, hunne geloofsbrieven hebben overgeleverd. De baron *van der Capellen* heeft vervolgens zijne gemalin en de edellieden van zijn gevolg aan de Koningin voorgesteld; zijnde deze laatsten de graaf *Bentinck*, de baron *Rengers*, de baron *van Tuijll*, de baron *Tindal*, de baron *van der Duyn* en jonkheer *Clifford*.

— De wapenschouwing over de regementen der garde, die, volgens jaarlijksche gewoonte, den 18den junij, den gedenkdag van den slag van Waterloo, te Londen door de Koningin *Victoria* zou worden gehouden, is veertien dagen uitgesteld. — Daarentegen heeft lord *Wellington* dien gedenkdag, mede volgens zijne gewoonte, door een groot en prachtig gastmaal gevierd, waaraan 76 zijner wapenbroeders, die met hem in de velden van Waterloo tegenwoordig waren, deel hebben genomen.

— In de beide Huizen van het parlement is dezer dagen weinig van aanbelang verhandeld. In het Lagerhuis is door lord *Londonderry* de staatkunde van Engeland ten opzigte van Spanje weder op het tapijt gebragt, en zijn hieruit langdurige woordenwisselingen ontstaan, waarbij door de behoudende partij op nieuw betoogd werd, dat het wijser geweest ware zoo men eene stipte onzijdigheid jegens de in het schiereiland strijdende partijen had in acht genomen, en sterk werd aangedrongen om alsnog dit stelsel aan te nemen. — In het Hoogerhuis heeft de bisschop van Londen geëischt dat de regering de maatregelen zoude wijzigen welke in Indie tegen de afgodendienst genomen worden, welke maatregelen hij eene van christelijk noemde. Lord *Melbourne* heeft verklaard dat de regering voornemens was om aan de daaromtrent aangeheven klagten gevolg te geven.

— De algemeene aandacht wordt in Londen in deze dagen zeer geboeid door de aanstaande krooningsplegtigheden, van wier aanstalten de dagbladen vol zijn. Onder de publieke vreugdebedrijven welke ter gelegenheid van de kroonings-feesten zullen plaats vinden, behoort ook, dat in den namiddag van den krooningsdag de heer *Charles Green* met zijne ballon in Hydepark zal opstijgen, en Mrs. *Graham* in Greenpark. Des avonds van den krooningsdag zullen alle schouwburgen *gratis* voor het publiek zijn opengesteld. H. M. heeft aan elke der tooneeldirectien eene geëvenredigde schadeloosstelling verstrekt. Naar men verzekerde, zou de beroemde *Paganini* voornemens zijn zich naar Engeland te begeven, ten einde eenige concerten in Drury-Lane te geven. — De uitplaatsen in huizen alwaar de trein op den krooningsdag passeren moet, zijn tegen hooge prijzen verhuurd. In de abdij zelve zijn de plaatsen voor 20 guinjes elk besproken.

— Volgens te Londen ontvangen berigten, zouden de Russen in Circassie op nieuw geslagen zijn en genoodzaakt zijn geworden, zich weder aan boord hunner vaartuigen te begeven.

— Berigten uit New-York tot den 27sten melden dat de senaat te Washington de wet tot de uitgifte van schatkist-biljetten aangenomen had. — Ter gelegenheid van de voorlezing eener boodschap van den voorzitter *van Buren*, waarin zijdelings erkend werd dat het in 1835 met de Cherokezen gesloten verdrag, waarbij zij zich verbonden om hunnen geboortegrond, voor eene geringe som aan de Noord-Amerikaansche republiek af te staan, en naar gene zijde van de Missisippi te verhuizen, door bedrog was tot stand gebragt, — hebben eenige leden in het congres zich met vuur verheven tegen de schandelijke handelwijze welke de republiek ten aanzien der indiaansche volksstammen volgt.

— Het linieschip *Hastings*, aan boord waarvan zich lord *Durham* bevindt, was reeds den 16den Mei aan den mond der St. Laurens-rivier aangekomen, maar door het ijs belet om dien stroom op te varen. In de Kanada's was het rustig.

VERKIEZINGEN.

Weldra komt wederom die groote vergadering tot stand, die, met zulke wijze bedoelingen door de grondwet ingesteld, zoo vaak bloot staat aan gispingen van allerlei aard; maar die niet te min, wanneer zij beantwoordt aan die bedoelingen, hoogst nuttig en weldadig is voor het behoud van 's lands vrijheden en regten en voor het medewerken tot de bevordering van gewestelijk en algemeen welzijn. Die verhevene roeping van de Staten der provincien wordt die altijd in vereischte mate door al derzelver leden gevoeld, en toont de vergadering, in hetgeen van haar uitgaat, dat door derzelver leden wezenlijke verlichte belangstelling in hetgeen verhandeld wordt den boventoon heeft genoerd boven bijzondere inzigten, beschouwingen of belangen? Wanneer die vraag door den regtvaardigen Nederlander zou moeten beantwoord worden, dan zouden hem ook al die middelen tot doorgronding van het menschelijk hart moeten ten dienste staan, als welke hij nu mist; daarom zijn al die vlugtige beoordeelingen van handelingen en personen zoo vaak onjuist en onregtvaardig; maar niet minder waar is het ook, dat die vergaderingen niet altijd die voldoening van het algemeen op hunne verrigtingen erlangen, als door de grondwet wordt wenschelijk en doelmatig geacht. Trekken vooral de verkiezingen tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal meer dan andere handelingen, de openbare aandacht: hoe veel naauwlettender moesten dan ook de gewestelijke Staten zijn, om aan [illegible] wenschen der Natie te voldoen [illegible] die hooge staatsvergadering [illegible] de grondwet heeft gewild dat derwaarts gezonden zouden worden. Worden daaromtrent de bepalingen der staatsregeling getrouwelijk nageleefd; worden de leden der Tweede Kamer in alle gewesten gekozen zoowel *in* als *buiten hun midden* door de Provinciale Staten; kiezen zij de leden der Staten-Generaal *zooveel doenlijk uit alle de orden van [illegible]*. Daarop valt veel aan te merken in sommige provincien, en toch is het blijkbaar doel des wetgevers geweest om [illegible] te laten vertegenwoordigen, door personen, die plaatselijke kennis hadden. Bij de ontdekking dier bepaling heeft de grondwet, indien zij het had kunnen voorzien, dat [illegible] niet na zou leven, beter gedaan te bepalen, hoeveel vertegenwoordigers er uit elke

stad en uit elk distrikt moesten gekozen worden. Door het tot gewoonte maken der herkiezingen bij het aftreden van leden der Tweede Kamer is het geweten vrijer geworden om te volharden bij eene verkeerde naleving der grondwet, in plaats van op misbruiken terug te komen; en de eervolle onderscheiding is in veler oog eene ambtsbetrekking voor het leven geworden, die als gesalarieerd, beschouwd wordt. Er valt bij de jaarlijksche aftreding ditmaal niet veel te zeggen; Holland zond steeds mannen ter staatsvergadering, die, ook bij verschil van staatkundige meeningen, waardig bevonden te zijn zoo groote onderscheiding te genieten; en wij houden ons overtuigd, dat in het verlies van mannen als *Donker Curtius* en *Op den Hooff*, behoorlijk zal voorzien worden; over dat al of niet aanblijven des heeren *de Bordes*, zullen wij afzonderlijk handelen; genoeg zij hier gezegd, dat wij hem voor grondwettig aanblijvend lid houden. Wij willen omtrent Jhr. Mr. *Beelaerts van Blokland*, als verkiesbaar lid der Tweede Kamer, verwijzen naar hetgeen wij vroeger daaromtrent gezegd hebben (*Utr. Ct.* 1832, No. 145, 151, 218); en dat gevoelen zagen wij gedeeld door de Staten van Holland en de Staten-Generaal, waar niet ééne stem de ongrondwettigheid, zelfs maar van ter zijde, aanroerde. De grondwet heeft gewisselijk met wijze bedoelingen de bepaling vastgesteld, waarbij ministers des konings tevens leden der Staten-Generaal kunnen zijn; vooral pleit zulks in het belang van den minister van financien, die door dat lidmaatschap eene officieuse medewerking bevordert, die door allen gewenscht wordt, en waardoor het gemeen overleg meer bijzonder beoordeeld wordt. Dit heeft men vooral in de afgeloopene zitting mogen ondervinden. De daartegen ingebragte bezwaren zijn niet altijd even juist; en op verre na zoo gewigtig niet, dat de Staten der provincie daarom een groot gerief aan de Staten-Generaal ontnemen zouden; en wat betreft 's mans werkzaamheden in de kamer, zijne eerlijkheid, zijne goede trouw, zijne parlementaire ervarenheid, daarin zal de Natie moeten erkennen, dat hij bij anderen niet te kort schoot; maar dat hij grondig onderzoek en bedaarde redenering meestal tegenoverstelde aan oppervlakkigheid en schijnschoone holklinkende taal. De groote vraag is slechts deze: hoe heeft de minister zich als lid der Kamer van zijne taak gekweten? Heeft hij aan zijnen pligt voldaan? De Staten van Holland zullen dit gewis vooral onderzoeken; want het punt der herkiesbaarheid is aan geen redelijken twijfel onderhevig.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — In ons nommer van den 26sten April ll. werd gewag gemaakt van een verslag van den sterrekundige Struve, te *St. Petersburg*, aan den minister voor het openbaar onderwijs gerigt, over een betrekkelijk de maan, te *Berlijn* verschenen werk van de heeren Baer en Mädler, waaromtrent de heer Struve zijne meening te kennen had gegeven, » dat na deszelfs verschijning de astronomische werken niet meer met zulke sprookjes zouden gevuld worden als de verbeelding heeft doen opmerken en ter neder stellen." Over dit gezegde heeft nu de Münchener hoogleeraar in de sterrekunde, Dr. Gruithuizen, vermeend zich het harnas te moeten aantrekken, in de meening, dat de Petersburgsche hoogleeraar daarmede bedoeld had de navorschingen van den geleerden Schröter en zijne eigene, over den mineralogischen bouw van de maan, de geregelde terugkomende verschijnselen, de meteorologische werkingen over de voor ons zigtbare maan-oppervlakte, enz., ontdekkingen, welke minder tot het gebied der sterrekunde, dan tot dat der natuurkunde en physiographie behoorden, en die dus ook zoo vast stonden, dat zij niet door de scherpste natuur-wetenschappelijke kritiek, veel minder door magtspreuken, of reuzen-verrekijkers, konden omvergestooten worden." Het is waar - dus vervolgt de heer Gruithuizen - hij die de maan voor het eerst door een grooten verrekijker ziet, kan niet gelooven, dat men de geaardheid harer bergen, vlakten en wat zich op dezelve vertoont, kan uitvorschen; hij kan niet gelooven dat bewerktuigde wezens op dezelve kunnen bestaan, enz.; maar de maan is niet zoo stuursch voor de zoodanigen, die zijne beste en getrouwste vrienden zijn en uit hare gedaante de taal der eeuwig en overal onveranderlijke wetten der natuur verstaan." Zeer begeerig zegt de heer Gruithuizen, verder naar de voorwaarden onder welke de heer Struve vermeent, dat welligt nog geheel onbekende ontdekkingen in de maan zouden kunnen gedaan worden, daar deze naar zijn gevoelen in het geheel niet astronomisch, maar zuiver physisch, physiologisch en natuur-historisch zijn, zoodat hij, die - gelijk de heer Gruithuizen naderhand zegt zelf gedaan te hebben, - gedurende een vierde eeuw met de beste Fraunhofersche instrumenten waarnemingen gedaan heeft, het aanschouwde beschreven en daarvan teekeningen gemaakt heeft, belangrijks genoeg heeft gezien, om zijne arbeid niet tot sprookjes te nemen. — Van elders, uit *Berlijn* namelijk, wordt thans van den anderen kant gemeld, dat de heer Mädler, schrijver van het bovengezegd werk en vervaardiger eener maankaart, in der tijd door de Berlijnsche Akademie bekroond, sedert, te weten in het begin der maand Mei, een nieuw onderzoek opzigtelijk de maan heeft bewerkstelligd met den nieuwen refractor van 13 voeten van het Berlijnsche observatorium, en wel om zich te overtuigen, wat er zij van de fortificatie-, dijk- en andere werken die de heer Gruithuizen, kort na de beruchte anecdote van de maanbewoners door den heer Herschel aan de Kaap gezien, in dit hemelligchaam beweerde ontdekt te hebben. De heer Mädler had de maan in de aangeduide rigting beschouwd, alleen wel een tweetal kleine bergketenen, in de zuidelijke rigting, onderling door dwarsbergen verbonden, ontdekt, maar niets dat naar den aanleg van menschelijken arbeid geleek. — Te *Freiburg* is den 15den dezer de hofraad Beck, hoogleeraar in de chirurgie, ophthalmologie, enz. in zijn 44ste jaar overleden. — De *Augsburgsche Allgemeine Zeitung* verklaart voor onnaauwkeurig het ook in dit blad voor eenigen tijd overgenomen berigt van eene verzameling Slavische handschriften die te *Montenegro* waren ontdekt, door Prins Milosch gekocht en ter onderzoek aan zijnen bijzonderen secretaris toevertrouwd. — De onlangs te *Frankfort* overleden komponist Ferdinand Ries had een aantal levensbijzonderheden van zijn leermeester en vriend Beethoven bijeenverzameld, met voornemen om dezelve door den druk gemeen te maken, in welk voornemen hij echter door zijn vroegtijdigen dood verhinderd werd. Sedert heeft de frankforter geneesheer Wegeler, die insgelijks, doch later dan Ries, met Beethoven te *Weenen* vertrouwelijk had omgegaan, zich met deze taak belast, de aanteekeningen van Ries met zijne eigene opmerkingen vermeerderd en een en ander uitgegeven onder den titel van *Biographische bijzonderheden over* Lodewijk Beethoven, *bijeenverzameld door* F. Ries *en* F. G. Wegeler. Behalve de levensschets, worden in het stukje een aantal belangrijke brieven gevonden. — Tot aandenken aan de mannen uit het gouden tijdvak der duitsche letterkunde, heeft de groothertogin van Weimar besloten, om verscheidene zalen van het groothertogelijk slot in *fresco* te laten beschilderen met voorstellingen uit de schriften der voornaamste vernuften van dat tijdvak. Men zal daar een Schiller-kamer, een ander met tafereelen uit Wieland's romantische schriften, een derde met voorstellingen uit Herder's schriften, en eindelijk eene grootere zaal aantreffen met tafereelen uit Goethe's gedichten. In de zaal aan Schiller gewijd is reeds een gedeelte der wanden voltooid; men ziet daar een tafereel uit den *Fiesco*, en wel het laatste tooneel waar Verrina den hertog bij den mantel grijpt; uit den *don Carlos*, insgelijks het laatste, waar de prins in monniksgewaad van de koningin afscheidt neemt; uit *Wallenstein*, het tooneel waar Friedland de geliefden scheidt.

Frankrijk. — Te *Parijs* heeft zich eene vereeniging gevormd om den verdienstelijke abt de l'Epée een gedenkstuk te stichten. — Dezer dagen heeft het fransch gouvernement ook de vergunning verleend voor de oprigting van een genootschap, hetwelk, onder den titel van *centrale maatschappij voor de doofstommen*, de belangen dier ongelukkige wezens zich wil aantrekken. De zetel van dit genootschap is te *Parijs* in de straat *Saint-Guillaume*, No. 9, van de voorstad *Saint-Germain*. Het doel wordt, bij het eerste artikel van de statuten, gezegd te bestaan: in de beraadslaging over de belangen der doofstommen in het algemeen; tot een geheel te verzamelen de kennis en wetenschap van alle doofstommen over den aardbol verspreid en van de kundige mannen die hunne studie van de doofstomheid hebben gemaakt; aan een te hechten de banden die deze groote familie verbinden, ieder van derzelver leden een vereenigingspunten, middelen van onderlinge gemeenschap te bezorgen en hun den weg door de wereld gemakkelijk te maken. Het genootschap zal zich ook beijveren om aan de doofstommen middelen van zamenkomst en studie te verschaffen, hen door gedurigen bijstand van kostelooze lessen en wijze raadgevingen op den goeden weg te houden; de plaatsing hunner kunstwerken te bevorderen, en eindelijk hun de bescherming van de leden te verschaffen, wier maatschappelijke toestand en betrekkingen hen in staat stellen om aan de maatschappij nuttig te zijn. Dit waarlijk nuttig genootschap bestaat uit titulaire, honoraire en corresponderende leden. De heeren F. Berthier is president, de heeren Forestier en A. Lenoir zijn vice-president en secretaris. — Op den 13den dezer is de korvet *la Recherche*, van al het noodige voorzien en aan boord den heer Gaimard en de verdere fransche geleerden hebbende, van Havre vertrokken om de reis naar de noord-poolstreken te aanvaarden.

Belgie. — De overbrenging der fransche dagbladen, door middel eener lithographische bewerking of decalquering, begint in *Belgie* meerdere uitbreiding te bekomen. Thans worden, om met den eersten Julij aanstaande te verschijnen, de op die wijze overgebragte belgische uitgaven van het *Journal des Débats* en van *Galignany's Messenger* aangekondigd, tegen 24 fr. abonnementsprijs in de drie maanden voor *Brussel* en 28 fr. in de andere steden. Luidens het aankondigingsberigt zullen deze, letterlijk nagedrukte bladen, een uur na de aankomst van den franschen post te *Brussel*, in de stad worden rondgebragt, en in de andere steden met den post die de fransche bladen overbrengt, te gelijk aankomen. Dit misbruik van den nadruk, die hier zoo ver gedreven is als men tot nog toe voorbeelden kende, wordt intusschen aangemerkt als nadeelig op de inlandsche nijverheid zelve te zullen terugwerken, dewijl het debiet der binnenlandsche dagbladen er door moet benadeeld worden; terwijl bovendien *Belgie* zoo wel het verlies van het buitengewoon zegel als *Frankrijk* van het gewoon lijdt, en eindelijk deze nadruk zelf voor onwettig wordt gehouden, aangezien de fransche en Belgische postbesturen zich onderling bij overeenkomst verbonden hebben, om de verspreiding van met de wetten strijdig uitgegevene dagbladen te weren.

VERSCHEIDENHEDEN.

Een bal aan boord van een oorlogsvaartuig. — In de fransche dagbladen is dezer dagen breedvoerige melding gemaakt van eene danspartij welke door den prins *van Joinville* den 20sten februarij ll. aan boord van het vaartuig op hetwelk hij zich bevindt (de *Hercules*) gegeven is, ter eere van den keizer van Brazilie en hoogstdeszelfs zuster. De luister die daarbij geheerscht heeft, moet alles wat van dien aard tot nog toe heeft plaats gehad, verre hebben overtroffen. Men begaf zich van den wal aan boord van het vaartuig langs eenen breeden met rijke tapijten bekleeden trap. Het dek was geheel en al in eene danszaal herschapen; de groote ra was met wapentropheën versierd; terwijl de wanden der zaal met andere tropheën, met kostbare spiegels, die duizenden van waslichten weerkaatsten behangen en met twee rijen roodbekleedde banken omgeven waren.

Ter plaatse waar zich het roer bevindt, had men op eene verhevenheid prachtige sofa's voor de keizerlijke familie geplaatst. De vertrekken van den bevelhebber des bodems dienden tot speelvertrekken, en die van den prins zelven stonden insgelijks voor de genoodigden open. Ten tien ure verscheen de jeugdige keizer, die met verscheidene eereschoten begroet werd, en spoedig daarna nam het bal een aanvang. Ten een ure begaven de genoodigden zich tusschendeks, alwaar een luisterrijk gastmaal was aangeregt. Drie honderd van de aanzienlijkste vrouwen, op het fraaist gekleed, zaten aan de kwistig voorziene tafel en werden door duizenden van kaarsen als met licht overstroomd, terwijl de tafel zelve van kostbaar glaswerk schitterde; van elk stuk geschut was een bloemenkorf gemaakt, die de heerlijkste geuren uitwasemde en de zaal zelve met tallooze degens, pistolen, lansen, dolken en ander wapentuig behangen, die doorkronkeld werden met sierlijke bloemfestoenen; het geheel leverde een betooverend gezigt op. Toen de dames van de tafel opstonden werd er voor de heeren gedekt, die zoo lang achter de stoelen der dames waren blijven staan. Daarna begon men op nieuw te dansen, tot laat in den nacht.

Phrenologisch onderzoek. — Den 13den dezer heeft te Parijs eene bijeenkomst plaats gehad van de aldaar gevestigde phrenologische maatschappij, wier leden ditmaal getrouwer opkwamen dan ooit, gewisselijk omdat op hunne convocatie-biljetten uitdrukkelijk gemeld stond, dat in die zitting het phrenologisch onderzoek van *Talleyrand's* schedel zou plaats hebben. Reeds waren door de maatschappij in derzelver dagblad de uitkomsten openbaar gemaakt welke de cranologische beschouwingen van de hersenpan des beroemden diplomaten hadden opgeleverd; maar thans gold het de aanwijzing en uitlegging der verhevenheden of organen, die in het afgietsel van 's mans schedel werden opgemerkt. Onder de aanwezigen ter vergadering bevonden zich ook verscheidene dames. De kostbare schedel kwam te voorschijn, en door den heer *Place*, die met het onderzoek derzelve belast was geweest, werd nu het verslag zijner bevinding uitgebragt. Als alles overheerschend orgaan van den schedel werd aan de *voorzigtigheid* de prijs toegekend; terwijl aan dat der *secretiviteit*, of aanleg tot geheimhouding, eene tweede plaats werd aangewezen. Het resultaat der algemeene opmerkingen was, dat *Talleyrand's* hoedanigheden buitengemeen volmaakt waren, maar dat zijne hartstogten alledaagsch, en zijne gevoeligheid ten uiterste beperkt was. Het is bekend dat *Talleyrand* vaak zich de geestigste gezegden liet ontvallen; de phrenologen meenden dan ook den aanleg hiertoe in zijnen schedel te ontdekken, en wezen in denzelven aan het orgaan der *combativiteit*, dat is de *oorlogs- of strijdlust*, getemperd door het orgaan van *list* en *bedachtzaamheid*. Daar *Talleyrand* bovendien ook twistziek was, zoo meent men dat het ontwijfelbaar bewezen is, dat hij de *combativiteit*, die *Napoleon* naar het oorlogsgewoel dreef, zeer onschuldig tot het uiten van geestige invallen bezigde. Zoo men weten wil, hoe het kwam dat *Talleyrand*, gelijk velen meenen, niet altijd aan de ware staatkundige belangen van zijn land getrouw bleef: de phrenologen stellen dit geheel op rekening van de ontstentenis van het schedel-orgaan hetwelk *habitaviteit* genoemd wordt, anders ook *vooringenomenheid met vaderland en woonplaats*. Volgens hen, zou *Talleyrand* in den bloei van zijn leven den geestelijken stand vaarwel gezegd hebben niet uit eergierigheid om bij de omwenteling eene rol te kunnen spelen, maar slechts omdat hem de knobbel van eerbied voor heilige dingen ontbrak. De phrenologische Maatschappij heeft gemeend te ontdekken, dat *Talleyrand* veel van eene goede tafel hield en een ongemeen fijne lekkerbek was. Dit is echter in tegenspraak met de verklaringen van welonderrigte personen, dat de groote diplomaat slechts van zeer eenvoudige spijzen hield, niet anders dan Bordeaux wijn met water gemengd dronk, en alleen ten believe van zijne gasten zeer bekwame koks in dienst had. Uit dit alles moet het vertrouwen op de schedelleer zeer verzwakt worden; maar nog meerder door de verklaring der phrenologen, dat het orgaan van gevoeligheid voor muzijk aan den schedel van *Talleyrand* ontbrak, terwijl men toch weet, dat hij te Parijs, Weenen en Londen, dikwijls concerten bij zich liet houden en de beroemdste toonkunstenaars met groote kosten in zijne muzikale *soirées* zocht te trekken. — Het phrenologisch onderzoek van *Talleyrands* schedel heeft alzoo geen nut aan de wetenschappen aangebragt; en de meening gevestigd, dat de geschiedenis een beter oordeel over het merkwaardigste diplomatische verschijnsel van onzen leeftijd vellen zal, dan het protocol der zitting van de phrenologische maatschappij.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Breda*, zullen op Maandag den 16. Julij 1838, des middags ten *twaalf* ure, ten Stadhuize aldaar, aan de minstdoenden, volgens in te leveren *gezegelde* Biljetten van inschrijving, in het openbaar en afzonderlijk

AANBESTEDEN:

1°. Het doen van VERNIEUWINGEN en HERSTELLINGEN aan eenige STADS-GEBOUWEN, en

2°. Het VERNIEUWEN der RIVIER-VISCHMARKT.

De Bestekken en Konditiën van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op Stads-Secretarij, alwaar ook de Teekeningen voorhanden zijn, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. Cuypers, door wien, drie dagen vóór de Aanbesteding, aanwijzing in loco zal gedaan worden.

Breda, den 18. Junij 1838.

Ter Ordonnancie van Burgemeester en Wethouders voornoemd;
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

*** Mr. J. F. C. J. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, op Woensdag den 27. Junij 1838 en volgende dagen, des voormiddags ten 10 ure, ten Sterfhuize van den Heer G. J. OONINCKX, in leven Suikerbakker aldaar, in de Veemarktstraat, wijk B, n°. 135, overgaan tot den openbaren Verkoop van eenen aanzienlijken INBOEDEL, SUIKERBAKKERS-GEREEDSCHAPPEN, enz.; alsmede eenige GOUD- en ZILVERWERKEN, welke den eersten dag der Verkooping, des namiddags ten 3 ure, zullen worden Verkocht.

Alles bij Biljetten breeder omschreven, en daags vóór de Verkooping, ter plaatse voornoemd, op de gewone uren, voor een ieder te zien.

*** Mr. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, op den 26. Junij 1838, des voormiddags ten 10 ure, in het Oude Mannen-Gasthuis aldaar, overgaan tot de Verhuring van eenige LANDERIJEN, aan opgemeld Oude Mannen-Gasthuis behoorende, welke breeder bij Aanplak-Biljetten zijn omschreven.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene wel doortimmerde HUIZING, waarin het bedrijf van *Koffijhuis* wordt uitgeoefend, genaamd *de Zwaan*, overigens geschikt voor alle Affaires, voorzien van *drie* Beneden-, *vier* Boven- en *een* Kelder-Kamer, Keuken, Schuurtje, Kelder, Regenbak en Pomp, ruime Zolder en Droogzolder, alsmede eene groote Plaats en Bloemtuintje, met eenige vrucht dragende Boomen, staande en gelegen in het midden der Stad *Oosterhout*, aan den grooten Straatweg, van *Breda* op *Amsterdam*.

Te bevragen bij de Eigenaresse de Wed. P. SMITS, te *Oosterhout*. Brieven *franco*.

UIT DE HAND TE KOOP:

31 KERMIS-KRAMEN, expresselijk daartoe vervaardigd, van 18 tot 36 voet lengte; benevens 20 LAKEN-STALLEN, alles in de promptste orde voorhanden bij C. A. WIERCX, Koopman in Hout en Steenkolen, op de Ginnekenstraat, Letter B, N°. 55, te *Breda*.

STOOMBOOTEN
WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het tijdvak weer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,
alle dagen 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten halfvierure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,
Junij en Julij 1838.

Van MIDDELBURG.				Van ROTTERDAM.			
Dingsdag	26,	's morg.	$6\frac{1}{2}$ uur.	Woensdag	27,	's morg.	$7\frac{1}{2}$ uur.
Vrijdag	29,	»	3 »	Zaturdag	30,	»	$9\frac{1}{2}$ »
Zondag	1,	»	$4\frac{1}{2}$ »	Maandag	2,	»	$11\frac{1}{2}$ »

NEDERLANDSCH LANCET.

door A. G. VAN ONSENOORT,
Med. et Chir. Dr. enz.

TIJDSCHRIFT AAN PRAKTISCHE CHIRURGIE EN OOGHEELKUNDE gewijd; hetzelve zal onder medewerking van verschillende Kunstgenooten, te *Utrecht*, bij N. VAN DER MONDE, uitgegeven worden en voorzien zijn van ophelderende afbeeldingen van gebreken en instrumenten, alsmede van portretten van voorname Genees- en Heelkundigen.

Het zal iedere maand worden uitgegeven en op slechts 35 Ct. per nommer of *f* 4,20 in het jaar gesteld worden; breeder bij Prospectus omschreven.

De aanvankelijk gunstige deelneming is nog verhoogd, daar het Z. E. den Heer *Minister van Binnenlandsche Zaken* behaagd heeft, de bevordering dezer onderneming goedgunstig te ondersteunen, door zulks aan de Provinciale Geneeskundige Kommissien bijzonderlijk aan te bevelen.

Z. E. de Heer *Minister van Kolonien* heeft mede goedgunstig de belangen van het gemeld Tijdschrift aan de Heeren Gouverneurs Generaal der Overzeesche Bezittingen aanbevolen en hetzelve bevorderlijk te willen zijn.

Men teekent in bij den Uitgever en alle solide Boekhandelaars, alwaar mede Prospectussen *gratis* te bekomen zijn.

NB. De Inteekening zal den laatsten Junij gesloten zijn en het eerste Nommer dadelijk ter perse worden gelegd.

Te Breda, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers